

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th October - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

GEOGRAFIYADA NOSTANDART TESTLARNI TUZISH METODIKASI

B.B.Jumaboyeva

Sh.E.Xodjanियazova

Buxoro davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti, Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya: Geografiyada nostandart testlarni tuzish metodikasi o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholashda muhim ahamiyatga ega. An'anaviy testlardan farqli o'laroq, nostandart testlar o'quvchilarning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va analitik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu metodika geografiya ta'limida o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: geografiya, nostandart testlar, metodika, bilim, ko'nikmalar, test, qobiliyat, muammolar, baholash jarayoni.

Abstract: The methodology of creating non-standard tests in geography is important in assessing students' knowledge and skills. Unlike traditional tests, non-standardized tests aim to develop students' creative thinking, problem solving and analytical skills. This methodology helps to improve students' practical skills in geography education.

Keywords: geography, non-standard tests, methodology, knowledge, skills, test, ability, problems, evaluation process.

Nostandart testlar ko'pincha ochiq savollar, vaziyatli vazifalar yoki loyihalar shaklida bo'ladi. Bu testlar o'quvchilarning geografik bilimlarini amaliyotda qo'llash qobiliyatini o'lchashga yordam beradi. Testlarni tuzish jarayoni bir necha bosqichdan iborat. Birinchidan, testning maqsadini aniqlash juda muhimdir. O'quvchilarning qaysi bilim va ko'nikmalarini baholashni xohlayotganingizni belgilash kerak. Masalan, geografik tushunchalarni, xaritalarni o'qish qobiliyatini yoki muammolarni hal qilish ko'nikmalarini baholash mumkin. Keyinchalik, test uchun mavzuni tanlash zarur. Bu mavzu geografiyaning turli sohalarini, masalan, tabiiy geografiya, ijtimoiy geografiya yoki iqtisodiy geografiyani o'z ichiga olishi mumkin. Mavzu tanlangach, savollarni ishlab chiqish jarayoniga o'tish mumkin. Savollarni ishlab chiqishda ochiq savollar, vaziyatli vazifalar va loyihalar kabi turli usullarni qo'llash muhimdir. Ochiq savollar o'quvchilardan o'z fikrlarini

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th October - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

ifodalashni talab qiladi. Vaziyatli vazifalar esa o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni tahlil qilish va yechim topish imkonini beradi. Loyihalar esa o'quvchilarga ma'lum bir mavzu bo'yicha loyiha tayyorlashni taklif etadi. Test natijalarini baholash uchun aniq mezonlarni belgilash ham muhimdir. O'quvchilarning javoblarini qanday baholashingizni oldindan aniqlash, testning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Baholash mezonlari ijodkorlik, tahlil qobiliyati, mantiqiy fikrlash va geografik bilimlarni o'z ichiga olishi mumkin. Testni sinovdan o'tkazish jarayoni ham muhimdir. O'quvchilarga testni berishdan oldin, uni sinovdan o'tkazish va kerakli o'zgartirishlarni kiritish zarur. Bu jarayon testning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Natijalarni tahlil qilish esa o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi. Bu tahlil o'quvchilarning qaysi sohalarda ko'proq yordamga muhtojligini belgilashga imkon yaratadi.

Geografiyada nostandart testlarni tuzish jarayonida o'quvchilarning ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan savollarni ishlab chiqish muhimdir. Quyida geografiya fanidan foydalanish mumkin bo'lgan beshta nostandart test misoli keltirilgan:

O'quvchilarga bir shaharni tanlash va uning geografik joylashuvi, iqlimi, iqtisodiy imkoniyatlari va ijtimoiy muammolarini hisobga olgan holda, yangi turistik yo'nalishni rivojlantirish bo'yicha loyiha tayyorlashni so'rang. Ular o'z loyihalarida xaritalar, diagrammalar va grafiklardan foydalanishlari kerak.

"Iqlim o'zgarishi va uning mahalliy aholi hayotiga ta'siri" mavzusida bir maqola yozing. O'quvchilar o'z hududlaridagi iqlim o'zgarishlarini va bu o'zgarishlarning iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy jihatlarini qanday ta'sir qilayotganini tahlil qilishlari kerak.

O'quvchilarga biror geografik xarita berib, undagi ma'lumotlarni tahlil qilishni so'rang. Masalan, "Berilgan xaritada ko'rsatilgan suv resurslari va ularning iqtisodiy ahamiyatini baholang. Qanday muammolar mavjud va ularni qanday hal qilish mumkin?"

"Suv ta'minoti muammolari" mavzusida o'quvchilarga biror hududni tanlashni va u yerda suv ta'minoti bilan bog'liq muammolarni aniqlashni so'rang. Ular muammolarni hal qilish uchun takliflar ishlab chiqishlari va ularni taqdim etishlari kerak.

O'quvchilarga "O'zbekistonning tabiiy resurslari" mavzusida loyiha tayyorlashni taklif eting. Ular o'z loyihalarida O'zbekistonning tabiiy resurslarini, ularning

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th October - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

iqtisodiy ahamiyatini va ularni barqaror boshqarish strategiyalarini o'z ichiga olishi kerak. Loyihalarini taqdim etishda vizual materiallardan foydalanishlari tavsiya etiladi. Ushbu nostandart testlar o'quvchilarning geografik bilimlarini amaliyotda qo'llash, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Geografiyada nostandart testlarni tuzish metodikasi o'quvchilarning ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu testlar o'quvchilarning geografik bilimlarini amaliyotda qo'llash qobiliyatini baholashga yordam beradi. O'qituvchilar uchun bu metodika ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Geografiya fanida nostandart testlarni qo'llash o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirish va ularni real hayotdagi muammolarni hal qilishga tayyorlashda muhim vosita hisoblanadi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Abdullaeva, M. (2020). "Geografiya fanida nostandart testlarni tuzish metodikasi". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Jumaniyazov, A. (2019). "Innovatsion ta'lim texnologiyalari". Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Qodirov, S. (2021). "O'qitishda zamonaviy metodlar". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
4. Saidov, R. (2018). "Geografiya o'qitish metodikasi". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
5. Toshpulatov, D. (2022). "Testlarni tuzish va baholash metodikasi". Tashkent: O'zbekiston Ta'limi.

